

In het Vizier

Nieuwe ronde, nieuwe kansen. De Statenverkiezingen van 18 maart echoën nog even na in dit nummer van Vizier. De kiezer heeft gesproken. Met dankbaarheid hebben we kunnen constateren dat zowel ChristenUnie als SGP een zetel winst boekten. Natuurlijk gaat het niet om de macht van het getal, maar een gunstige uitslag maakt het wel gemakkelijker om de idealen, zoals verwoord in de verkiezingsprogramma's, te realiseren. De nieuwgekozen Statenleden stellen zich in dit nummer aan u voor. Intussen is ook de politieke vertaalslag gemaakt. VVD, D66, CDA en SP hebben elkaar gevonden bij de vorming van een nieuw college van Ge-deputeerde Staten. Gelukkig was er ook ruimte voor de inbreng van ChristenUnie en SGP. Ook daarover leest u in dit nummer. En het 'gewone' werk trekt zich van verkiezingen niets aan. Daarom ook aandacht voor windmolens op zee en aandacht voor de vraag wat te doen als er geld overschiet. Dat laatste is overigens geen luxeprobleem. En last but not least hebben we een gast in het Vizier. Nieuwsgierig? Veel leesplezier!

Rudy Ligtenberg, eindredacteur

V.l.n.r.: Henk van Dieren, Chris Schaaapman, Ixora Balootje, Wilco Scheurwater, Chris van der Velden en Servaas Stoop

Een grotere fractie

De wisseling van de wacht in de fractie ligt alweer een paar maanden achter ons. Op 31 maart 2015 namen Provinciale Staten afscheid van de vertrekkende Statenleden. Op 1 april werden de op 18 maart gekozen Statenleden geïnstalleerd.

Onder de vertrekkende Statenleden was ons fractielid Willy de Zoete. Na drie perioden van vier jaar als Statenlid is Willy bij de waterschapsverkiezingen van 18 maart voor de CU-SGP in het Algemeen Bestuur van Waterschap Delfland gekozen.

Willy, vanaf deze plaats nogmaals onze dank voor je gedegen, altijd to-the-pointbijdragen in fractie en Provinciale Staten. Met een knipoog naar de waterbelangen die je nu behartigt zeggen we: vaar wel.

We verwelkomen in de SGP&ChristenUniefractie Ixora Balootje, Wilco Scheurwater (beiden ChristenUnie) en Chris van der Velden (SGP). Samen met de herkozen leden Henk

van Dieren, Servaas Stoop (SGP) en Chris Schaaapman (CU) telt de gecombineerde fractie nu dus zes leden. Servaas Stoop is de komende Statenperiode fractievoorzitter.

De portefeuillevdeling

Ixora Balootje
Henk van Dieren

natuur, recreatie, openbaar vervoer energie, dierenwelzijn, grote projecten (Nieuwkoop, Valkenburg en SuikerUnie), de zogenoemde greenports (tuinbouwgebieden) regionale economie, financiën en ruimte & leefomgeving

Chris Schaaapman

verkeer & milieu, bedrijventerreinen algemeen bestuur water, Europa

Wilco Scheurwater
Servaas Stoop
Chris van der Velden

Servaas Stoop is opnieuw benoemd tot eerste plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten.

Chris Schaaapman, fractievoorzitter

2

Onze drie winstpunten

Versterking van stads- en dorpscentra. Meer aandacht voor de luchtkwaliteit. Behoud van cultureel erfgoed. Er is nu al sprake van een paar kleine successen. Veelbelovend, volgens Servaas Stoop. Pagina 1 en 2.

2

Nieuwe Statenleden

Drie nieuwe Statenleden en hun kijk op het Statenwerk. Lees wat Chris van der Velden, Ixora Balootje en Wilco Scheurwater schrijven. Pagina 2.

3

Als er geld overblijft

Dan moeten de Staten daarvoor vrij kunnen beschikken, betoogt Chris Schaaapman op pagina 3.

4

Gast van de fractie

Ria de Mul uit Sliedrecht was een avond te gast in het Provinciehuis. Ze heeft een boodschap voor de regio. Lees zelf op pagina 4.

Hoofdpijnenakkoord 2015-2019: onze drie winstpunten

Tijdens de Statenvergadering van 27 mei 2015 werd het hoofdpijnenakkoord 2015-2019 van de coalitiepartijen VVD, D66, CDA en SP besproken. In dit artikel wil ik drie concrete winstpunten voor onze fractie benoemen. Uiteraard gaat het om meer zaken, maar omdat bij deze punten "kijk en vergelijk" kan worden toegepast, licht ik deze er uit:

- De fractie SGP&ChristenUnie vindt de concentratie van ruimtelijke functies in stedelijke centra van groot belang. Voorzieningen als kantoren en detailhandel kunnen zo effectiever worden benut. In het akkoord staat nu: "Wij willen bijdragen aan krachtige, levendige en goed bereikbare stedelijke en dorpscentra waar kantoren, horeca, woningen, detailhandel en culturele voorzieningen elkaar versterken". Hierbij wil de provincie samen met haar partners optrekken. Wat de fractie betreft is dit een veelbelovend goed begin.
- Betreffende een impuls voor verbetering van de lucht-

kwaliteit in steden en langs (vaar)wegen bracht de fractie het volgende in: "Ondanks de provinciale medewerking aan het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit en het Provinciaal Actieprogramma Luchtkwaliteit staat de milieukwaliteit in een aantal gebieden onder druk. Als bovenlokale en (boven)regionale gebiedsautoriteit heeft de provincie een uitgelezen mogelijkheid om in samenwerking met andere overheden een nieuw provinciaal actieprogramma op te

zetten, waarin ook een gebiedsgerichte aanpak vorm krijgt." In een gesprek met enkele onderhandelaars van de coalitiepartijen hebben wij dit punt nader toegelicht. In het hoofdlijnenakkoord staat te lezen: "Wij willen dat de luchtkwaliteit in Zuid-Holland verbetert. Ondanks de provinciale medewerking aan het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit en het Provinciaal Actieprogramma Luchtkwaliteit staat de milieukwaliteit in een aantal gebieden onder druk. Als bovenlokale en (boven)regionale gebiedsautoriteit nemen wij het initiatief om vanuit onze kerntaken in samenwerking met andere overheden een nieuw provinciaal actieprogramma op te zetten, waarin ook een gebiedsgerichte aanpak vorm krijgt. Zo nodig maken wij daar middelen voor vrij." Bijna letterlijk onze tekst. Enige kanttekening: er is nog geen geld voor gereserveerd.

- Wij hebben gepleit voor een impuls voor de bescherming van ons cultureel erfgoed. Dit is een onderwerp waarvoor wij eind 2014 de eerste aanzet hebben gegeven met het voorstel om eenmalig 922.000 euro extra uit te trekken voor tien restauratieprojecten. We hebben gesteld dat de geschiedenis van de provincie onder andere wordt verteld door kenmerkende monumenten en ensembles. In het hoofdlijnenakkoord staat hierover dat voor de zogenaamde erfgoedlijnen totaal 8 miljoen euro beschikbaar komt en voor andere delen van het erfgoedbeleid (waaronder molens) in totaal 6 miljoen euro. Wij vinden dit een mooi resultaat, zodat de komende jaren "het bredere verhaal van de Zuid-Hollandse geschiedenis nog beter verteld en beleefbaar gemaakt wordt." Mooi om te lezen.

Servaas Stoop, fractievoorzitter

Nieuwe Statenleden stellen zich voor

De nieuwe Statenleden stellen zich voor. Dat de fractie nu uit zes personen bestaat, is geen kwestie van meer macht. Eén van hen zegt: "In de politiek kunnen we vanuit onze roeping kaders stellen en randvoorwaarden aangeven. Door dit met z'n zessen uit te dragen ontstaat daadkracht". Wat grootte betreft is de SGP&ChristenUniefractie van de zevende naar de vijfde plaats gestegen en is daarmee de PvdA en de SP gepasseerd. Daardoor heeft de fractie tijdens een Statenvergadering meer spreektijd dan voorheen.

Chris van der Velden SGP

Welke bestuurlijke ervaring heb je zoal?

In totaal heb ik 20 jaar bestuurlijke ervaring. Vanaf 1995 tot voor kort zat ik in het Hoogheemraadschap. Van 1998 tot 2011 kwam daar het raadslidmaatschap in Krimpen aan den IJssel bij. Na de fusie in 2004 werd ik in het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard dagelijks bestuurder oftewel Hoogheemraad.

Burgers zien het provinciaal bestuur vaak helemaal niet zitten. Is jouw entree in de Provinciale Staten dan wel interessant?

Voor een deel snap ik dat. Ik voorspel echter dat, als we goed communiceren, laten zien wat we doen en waarom we het doen, dit ook bij de provincie kan leiden tot een grotere betrokkenheid van de burger. Ik geloof in het verbinden van verschillende overheden en echt in het betrokken zijn van de politiek op de burger, en niet andersom.

De SGP kreeg bij de Statenverkiezingen 11,5 procent meer stemmen. Een steun in de rug?

Zeker. Je ziet dat mensen op zoek zijn naar normen en waarden. Mensen zoeken houvast, dat is geen teken van zwakte maar van visie. Je kunt niet maar doen wat jezelf leuk vindt. Een beslissing heeft namelijk direct invloed op de persoonlijke levenssfeer van anderen. Daar moeten we ons van bewust zijn.

Waterveiligheid staat hoog op de politieke agenda's. Ga jij de dijken verhogen?

Dijken bouwen is in eerste instantie een taak van waterschappen en de landelijke overheid. De provincie kan op het gebied van de ruimtelijke ordening wel een belangrijke, ondersteunende rol vervullen. Daar ligt een opdracht die we samen met gemeenten, waterschappen en Rijk moeten uitwerken.

Chris van der Velden

Ixora Balootje

Wilco Scheurwater

Ixora Balootje ChristenUnie

Ixora, heeft de verkiezing tot Statenlid je verrast?

Nee de verkiezing tot Statenlid heeft mij niet verrast. Ik heb met een goed gevoel samen met het hele team van de ChristenUnie een goede campagne gevoerd. Het is altijd afwachten, omdat je nooit blindelings op peilingen af moet stevenen en je ook niet weet of de campagne loont. In dit geval is er een duidelijk resultaat en ik ben er heel erg blij mee.

ChristenUnie en SGP wonnen resp. 5,5 en 11,5 procent bij de laatste statenverkiezingen. Christelijke politiek lijkt weer meer steun te krijgen. Jouw reactie?

Ik geloof dat christelijke politiek voor velen ook vertaald kan worden naar eerlijke, betrouwbare en transparante politiek. Dat is ook waar wij vanuit de beide partijen voor staan. Veel mensen buiten onze achterban vertalen het dus naar één van deze kernwoorden.

Je hebt ervaring in de Rotterdamse politiek. Op welke terreinen kunnen we van jou een bijdrage verwachten?

Ik richt me vooral op het openbaar vervoer en op de luchtkwaliteit. Beide onderwerpen vallen onder de commissie Verkeer en Milieu. Verder de beleidsterreinen groen en recreatie, onderdelen van de commissie Duurzaamheid. Dit zijn speerpunten waar ik mij met mijn collega's in verdiep. Wij zijn blij dat deze punten, met andere, ook deel uitmaken van het coalitieakkoord.

Wat is je eerste indruk van het Statenwerk?

Het Statenwerk bevalt mij erg goed. Het is natuurlijk nog erg pril maar door het introductieprogramma waarbij alle beleidsterrein aan bod kwamen, werden we klaargestoomd voor het Statenwerk.

Wilco Scheurwater ChristenUnie

Wat drijft je om Statenlid te worden?

Tijdens mijn studententijd werd ik lid van de RPJO, de jongerenorganisatie van de RPF. In Dordrecht werd ik burgerraadslid - dan spring je in het diepe, maar je leert veel. In 1994 werd ik gemeenteraadslid in Papendrecht en vervolgens, in 2010, wethouder. Als wethouder had ik de provincie de laatste vier jaar goed leren kennen. Juist de brugfunctie tussen de gemeenten en de provincie fascineert me. Daarnaast was er de roep vanuit Zuid-Holland-Zuid om nadrukkelijke vertegenwoordiging in de Staten. Zo werd één plus één twee.

Is dit het begin van een jarenlange zitting in Provinciale Staten?

Dat is moeilijk te zeggen. Ik heb van de kiezer een mandaat voor vier jaar gekregen. Een enorme steun in de rug is wel het grote aantal voorkeursstemmen dat ik op 18 maart kreeg.

De nieuwe Statenfractie telt zes leden. Krijgt deze fractie nu meer te vertellen?

We kunnen het verschil maken door vanuit onze roeping onze taak op aarde (deze te bewaren, te bewonen en te bewerken) zo goed mogelijk in te vullen. In de politiek kunnen we de kaders stellen en de randvoorwaarden aangeven. Door dit met z'n zessen uit te dragen ontstaat daadkracht.

Welke portefeuille ga jij voor de burger behartigen?

De portefeuille Verkeer & Milieu en bedrijventerreinen. Verkeer & Milieu is een commissie waarin veel op tafel komt. Intussen ben ik hard bezig om alle feiten op een rijtje te krijgen. Duurzaamheid en milieu zijn woorden die regelmatig klinken in de commissie.

Als er geld overblijft

U kent het vast wel, het uitgangspunt dat vaak binnen de overheid wordt gehanteerd: indien er aan het einde van een project geld overblijft, dan moet dat geld terug naar de algemene middelen, ook wel algemene reserve genoemd. Een terecht uitgangspunt vinden wij, want dat maakt het mogelijk om "integraal" af te wegen en later te besluiten waar het geld alsnog het beste aan besteed kan worden. Dergelijke besluiten worden in de provincie door Provinciale Staten genomen. Op een vergelijkbare manier werkt het in de gemeenteraden.

In Zuid-Holland heeft de nieuwe coalitie dit principe opnieuw doorbroken. Beter gezegd: verergerd ten opzichte van de vorige periode. Want hoewel het uitgangspunt dat alle financiële middelen die overblijven teruggaan naar de algemene kas ook in Zuid-Holland geldt, werd in de afgelopen vier jaren al een uitzondering gemaakt voor de verkeer- en vervoerprojecten. Dus niet alleen de mee- en tegenvallers tegen elkaar wegstrepen, maar als er daarna nog geld resteert, dit ook voor hetzelfde doel beschikbaar blijven houden. Ten onrechte, vonden wij. Deze coalitie doet daar nu een schepje bovenop door dat ook voor groenprojecten te laten gelden. Zo wordt integrale afweging door Provinciale Staten een farce en haar rol meer marginaal. De Staten kunnen dan niet meer een overschot van de ene portefeuille benutten bij een andere portefeuille waar extra geld nodig is. Dat is fout en jammer.

Chris Schaapman, Statenlid ChristenUnie

Het rode potlood

Het is dinsdag 26 mei 2015. Klokslag 15:00 uur opent commissaris van de Koning Jaap Smit de Statenvergadering voor de verkiezing voor leden van de Eerste Kamer. In de Statenzaal staan twee stemhokjes. De commissaris laat zien dat de stembus echt leeg is. Hij leest de formele instructies voor. Bijzondere aandacht krijgt het rode potlood. Advies van de commissaris: berg alle eigen schrijfgerei op. Een vergissing kan leiden tot zetelverlies, zoals bij D66 in 2011. Eigenlijk is dit een vreemde verkiezing: er is geen campagne gevoerd en de uitslag staat bij voorbaat nagenoeg vast. Na de verkiezingsuitslag van Provinciale Staten hebben de rekenmeesters immers een nauwkeurige voorspelling gedaan van de zetelverdeling van de nieuwe Eerste Kamer.

Er zijn twee belangrijke verschillen met de vorige verkiezingen. Het eerste is dat er toen nog een lijstverbinding mogelijk was. Daardoor konden reststemmen maximaal ten goede komen aan de deelnemers. Deze mogelijkheid is geschrapt. Het tweede verschil is dat nu de vraag niet meer hoeft te worden beantwoord of het kabinet in de Eerste Kamer kan rekenen op een werkbare meerderheid. Voor de Statenverkiezingen speelde deze vraag een belangrijke rol: blijft er een betekenisvolle rol voor de zogenaamde C3, de combinatie van ChristenUnie, D66 en SGP, die met het kabinet een aantal akkoorden over belangrijke dossiers sloot?

Een collega spreekt zijn twijfels uit of ik wel het juiste hokje rood zal maken. Hij herinnert zich blijkbaar de verkiezingen van 2011, toen een van de twee SGP-Statenleden op een andere partij stemde. Betrokkenen weten nog goed van het hoe en waarom. Ik antwoord met een glimlach dat ik nu geen verrassingen verwacht.

Na de stemming leest de commissaris de 55 uitgebrachte stemmen. Even ontstaat er lichte opwinding in de zaal als de NOS meldt dat er in een andere provincie een 'verkeerde' stem is uitgebracht. Het bericht blijkt verkeerd. Om 16:05 uur is het allemaal weer voorbij: de biljetten worden in verzegelde enveloppen naar de Kiesraad gebracht. Deze keer geen perscamera's in de gang.

Servaas Stoop

Windmolens op zee

De discussie over windturbines in Zuid-Holland is nog niet voorbij. Op een aantal locaties is plaatsing van nieuwe turbines nog in volle gang. Dit gebeurt op basis van bestaande plannen en doelstellingen. Onze fractie volgt dit alles kritisch. Wij onderschrijven de doelstellingen voor duurzame opwekking van energie, maar niet elke locatie voor windturbines kan op onze instemming rekenen. Lang niet elke plek leent zich immers hiervoor. Wij hebben in de vorige Statenperiode plannen met succes geamendeerd, tegen een aantal voorstellen gestemd en suggesties gedaan voor andere locaties.

Onlangs is er een nieuwe dimensie aan de discussie toegevoegd: het plaatsen van windmolens op zee. Ik was aanwezig bij een bijeenkomst in Katwijk over dit onderwerp. Degenen die zich verzetten tegen windmolens op zee (of tegen windmolens die niet ver genoeg uit de kust staan), roerden zich daar stevig. Helaas gaan wij er als provincie niet over. Dit is een thema dat ook Noord-Holland raakt. Veel badplaatsen zijn op hun qui-vive. Het voorgevoel, of de angst, dat de zon straks tussen de windmolens onder gaat, is

het schrikbeeld van velen. Staan de windmolens (als ze er toch zouden komen) dan ver genoeg weg, zodat ze net achter de horizon verdwijnen? Of als je ze op zeer heldere dagen toch kunt zien, hoe zichtbaar zijn ze dan en waar staan ze dan? Het zijn terechte vragen vanuit de badplaatsen en van de bewoners en badgasten. Uiteraard zijn er ook mensen die naar de turbines kijken en vinden en zeggen dat deze geenszins misstaan of, als ze dan toch zichtbaar zijn, je ze bijzonder moet gaan aanlichten, zodat het iets feestelijks wordt.

De meningen zijn er in elk geval over verdeeld. Voor ons als fractie is het duidelijk: wij zien de windmolens graag achter de zogeheten 12-mijlszone staan, ver genoeg van de kust-/badplaatsen. Wel duurzaam energie opwekken, maar de zon gewoon zien ondergaan, waarbij het zicht op die dalende zon niet gehinderd wordt door turbines. De weg naar plaatsing van de turbines is nog lang. Wij blijven op het vinkentouw zitten.

Chris Schaapman, Statenlid ChristenUnie

Gast van de fractie

De redactie vraagt met ingang van dit nummer een raadslid, een wethouder of een waterschapsbestuurder uit de provincie om als gastschrijver mee te werken aan *Vizier*. De gast schuift aan bij een fractiemaaltijd, woont een fractievergadering bij, en krijgt een paar vragen voorgelegd. **Ria de Mul, sinds juni 2014 gemeenteraadslid voor de SGP-ChristenUnie te Sliedrecht, bijt het spits af.**

- ◆ **Welk onderwerp moet voor jou de komende Statenperiode bovenaan de agenda komen?**
Verbreding van de A15 en verbeteren van de werkgelegenheid. Aandacht voor de kansen van de Drechtsteden als maritieme topregio. Daarnaast zijn de ontwikkelingen van de Zuidvleugel ook belangrijk.
- ◆ **Het Hoofdlijnenakkoord waarin de coalitiepartijen VVD, SP, CDA en D66 hun visie voor de komende vier jaar voor Zuid-Holland hebben beschreven, heeft als titel meegekregen: "Zuid-Holland: slimmer, schoner en sterker". Zijn er raakvlakken met jouw lokale situatie?**
Er zijn diverse raakvlakken met Sliedrecht. Enkele voorbeelden: verbreding van de A15, goede fiets- en vaarverbindingen, veiligheid en dijkversterking.
- ◆ **Wat zou je willen toevoegen?**
Ik wil één onderwerp uit het Hoofdlijnenakkoord eruit lichten en dat is de Metropoolregio. In de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag worden veel krachten gebundeld en dat is mooi. Het risico is daardoor wel aanwezig dat er minder zicht is op de gebieden aan de randen daarvan, waaronder de Drechtsteden, en dat hiervoor minder geld beschikbaar komt voor innovatie, werkgelegenheid et cetera. Dit vraagt alertheid van ons als regio, om onze belangen steeds weer onder de aandacht van de provincie te brengen.

- ◆ **De samenleving is volop in beweging. De politiek kan het bijna niet meer bijbenen. Is het nog leuk om politicus te zijn?**
Veel voldoening haal ik uit mijn volksvertegenwoordigende rol en in de andere rollen die een raadslid heeft groei ik. Het is druk, het is veel, maar persoonlijk vind ik het heel mooi om politicus te mogen zijn.
- ◆ **Een stelling: "Door dit interview breng je de lokale en provinciale politiek dichter bij elkaar".**
De bijeenkomst met raadsleden, wethouders en waterschapsbestuurders van 29 juni is voor mij belangrijk geweest. Het is een goed idee dat de Statenfractie dergelijke bijeenkomsten vaker gaat organiseren en ik raad lokale politici aan om hierbij een keer aanwezig te zijn. Weten met wie je te maken hebt is voor beide partijen belangrijk.
- ◆ **Je was even te gast bij onze fractie. Welke indruk blijft je bij?**
De fractie bestaat uit een club gedreven mensen die actief zoekt naar mogelijkheden om de inbreng vanuit de regio in te brengen in de provincie.
- ◆ **Aan wie wil je het stokje voor een volgende uitgave van *Vizier* overdragen en welke vraag wil je hem of haar stellen?**
Ik geef het stokje over aan mijn broer Arie Donker, SGP-wethouder in Zederik. De vraag die ik aan hem stel is wat hij als grootste verschil ervaart tussen zijn vorige en huidige werk.

Flip Mak, fractiemedewerker

Ria de Mul

Twitteradressen:
ChristenUnie Zuid-Holland
@CU_ZH

SGP Zuid-Holland
@SGPZH

Achterbanbijeenkomsten

Een inspirerende bijeenkomst, zo vatte fractievoorzitter Servaas Stoop het na afloop in een tweet samen.

Raadsleden, enkele wethouders en een aantal waterschapsbestuurders van SGP en ChristenUnie waren naar de eerste achterbanbijeenkomst op 29 juni in Den Haag gekomen. Er volgen meer van zulke bijeenkomsten.

Op de agenda stond bespreking van het Hoofdlijnenakkoord van de nieuwe coalitie van VVD, SP, CDA en D66. Bij de aanwezigen kwamen meer dan twintig suggesties los. Deze varieerden van behoud van de fietsverbinding over de Nieuwe Waterweg tot aandacht voor luchtkwaliteit langs provinciale wegen, van biodiversiteit tot behoeftes van woningbouw en van snel internet in de buitengebieden tot

samenwerking op het gebied van waterveiligheid. Met voorbeelden uit de regio's werden de genoemde punten geïllustreerd. Soms was er sprake van onderstreping van reeds ingezet fractiebeleid, bij andere wensen is eerst meer inhoudelijk overleg nodig om een goede afweging te maken. Daar was deze bijeenkomst te kort voor.

Laten zien

Dit laatste sluit helemaal aan bij het voornemen van de fractie om de contacten met de lokale fracties en waterschapsbestuurders te versterken. De afgelopen jaren werden ieder jaar een paar werkbezoeken gebracht - dat moet vaak in werktijd gebeuren. Daarnaast wisten sommige lokale fracties het Provinciehuis met concrete vragen te vinden. Met de werkbezoeken gaan we door. Voor al deze contacten is veel waardering. Lokale politici kunnen ook langs komen bij de fractie. Even een mailtje naar fractie@zuid-holland.sgp-christenunie.nl als u iets wilt bespreken.

De achterbanbijeenkomst op 29 juni bleek in een behoefte te voorzien. Twee of drie keer per jaar is een mooi aantal. Door meer inhoudelijk te communiceren kan de betrokkenheid op elkaars belangen verbeteren "en laten we zien wat we doen en waarvoor we het doen".

Fracties in gemeenteraden en waterschapsbesturen ontvingen hierover in de afgelopen weken reeds bericht.

Uitgave
SGP & ChristenUnie-Statenfractie en de provinciale verenigingen van de ChristenUnie en de SGP in Zuid-Holland.

Verschijnt 3 keer per jaar in een oplage van ruim 14500 exemplaren

Redactie
Rudy Ligtenberg, Flip Mak, Wim de Roos, Chris Schaapman en Servaas Stoop

Contactadres fractie:
fractie@zuid-holland.sgp-christenunie.nl

Informatie
SGP & ChristenUnie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Telefoon 070-4417051
www.zuidholland.christenunie.nl
www.zuid-holland.sgp.nl

Adreswijzigingen
Bij verhuizing of opzegging graag een bericht naar het partijbureau.

Vormgeving en productie
Drukkerij Holland bv,
Alphen aan den Rijn

Fotoverantwoording
Flip Mak
stockbeelden

september 2015

Werkbezoeken werden de afgelopen paar jaar gebracht aan Drechtsteden, Estec-Noordwijk, Goeree-Overflakkee, Gorinchem, Katwijk-Valkenburg, Leiden, Molenwaard en Schiedam. Daarnaast gingen individuele fractieleden bij een aantal lokale fracties langs.